

Kennisnotitie

Verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Aanvullende berekeningen bij het RIVM rapport 2023-0314

Op 6 juli 2023 is door het RIVM het rapport 2023-0314 "Impact van een getrapte verbruiksbelasting op de verkoop van suiker via alcoholvrije dranken - Mogelijke aanpassingen in de verbruiksbelasting doorgerekend" gepubliceerd.

In maart hebben het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het ministerie van Financiën – Fiscale Zaken en Belastingdienst het RIVM het verzoek gedaan om enkele aanvullende berekeningen uit te voeren. Het betrof de volgende wijzigingen in de berekeningen:

- 1) Het aanpassen van de in het model gehanteerde autonome trend op basis van de meest recente gegevens over de ontvangsten van de verbruiksbelasting in 2022 en 2023.
- 2) Het doorrekenen van een vijfde getrapte verbruiksbelasting met een lineair oplopend tarief, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025. Het ministerie van VWS en het ministerie van Financiën hebben de staffels behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 geformuleerd zoals weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1 Overzicht van door te rekenen interventies.

Interventies	Staffels (gram suiker per 100 milliliter)	Tarieven (euro per hectoliter)
Hoog tarief	N.v.t.	€26,13
Getrapte belasting 5	0-1 >1-4 >4-7,5 >7,5-10 >10	N.t.b.

- 3) Het bepalen van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 als zuivel- en sojadranken worden belast in de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.
- 4) Het bepalen van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 als zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter worden belast in de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.
- 5) Het bepalen van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 als vruchten- en groentesap niet worden belast in de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.
- 6) Het bepalen van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 als vruchten- en groentesap worden belast met het tarief van de laagste staffel (0-1 gram suiker per 100 milliliter) van de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 088 689 91 11

Auteurs: Michelle Eykelenboom, Marije Oosterhoff, Ivon Milder
Gezonde en Duurzame Voeding en Gezondheid
Centrum: Preventie, Leefstijl en Gezondheid
Contact: michelle.eykelenboom@rivm.nl
Kenmerk: KN-2024-0019
DOI: 10.21945/RIVM-KN-2024-0019
Datum: 24 april 2024

1. Het aanpassen van de in het model gehanteerde autonome trend (zie paragraaf 2.2.2) op basis van de meest recente gegevens over de ontvangsten van de verbruiksbelasting in 2022 en 2023.

In de berekeningen wordt rekening gehouden met de autonome trend, dat wil zeggen de veranderingen in verkoopvolumes van alcoholvrije dranken onafhankelijk van de mogelijke aanpassingen in de verbruiksbelasting (zie paragraaf 2.2.2 van het rapport). In de berekeningen, zoals omschreven in het rapport, is de autonome trend afgeleid uit gegevens over de belastingontvangsten voor de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken in de periode 2016 tot en met 2021 (zie Tabel 2). De gemiddelde ontwikkeling in de belastingontvangsten in 2016 tot en met 2021 is lineair doorgetrokken voor de jaren 2022 tot en met 2025. Vervolgens zijn de belastingontvangsten omgerekend naar verkoopvolumes (tarief verbruiksbelasting: 0,0883 euro per liter). We hebben aangenomen dat deze autonome trend van toepassing is op alle alcoholvrije dranken.

Tabel 2 Autonome trend in rapport.

Jaar	Opbrengst in miljoenen euro's	Verwachte in miljoenen euro's	Verkoopvolume in miljoenen liters	Factor (jaarmutatie)
2016	256		2899	
2017	265		3001	
2018	278		3148	
2019	269		3046	
2020	269		3046	
2021	268		3035	
2022		273,8	3101	1,021641791
2023		275,6	3121	1,006574142
2024		277,4	3142	1,006531205
2025		279,2	3162	1,006488825

Het meenemen van de belastingontvangsten voor 2022¹ en 2023² resulteert in een aangepaste autonome trend (zie Tabel 3).

Tabel 3 Aangepaste autonome trend.

Jaar	Opbrengst in miljoenen euro's	Verwachte in miljoenen euro's	Verkoopvolume in miljoenen liters	Factor (jaarmutatie)
2016	256		2899	
2017	265		3001	
2018	278		3148	
2019	269		3046	
2020	269		3046	
2021	268		3035	
2022	291		3296	1,085820896
2023	308		3488	1,058419244
2024		300,4	3402	0,975185529
2025		305,9	3464	1,018390805

¹ StatLine - Overheid; ontvangen belastingen en wettelijke premies (cbs.nl)

² Bijlage 4: Volledige belasting- en premieontvangsten | Ministerie van Financiën - Rijksoverheid (rijksfinancien.nl).

De aangepaste autonome trend is vervolgens opgenomen in het model en meegenomen in alle onderstaande berekeningen.

2. Het doorrekenen van een vijfde getrapte verbruiksbelasting met een lineair oplopend tarief, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025. Het ministerie van VWS en het ministerie van Financiën hebben de staffels behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 geformuleerd zoals weergegeven in Tabel 1.

Getrapte belasting 5 is opgenomen in het model. De effecten van het hoge tarief en getrapte belasting 5 op het verkoopvolume van alcoholvrije dranken, op de hoeveelheid verkocht suiker, en op de belastingopbrengsten in het basisscenario zijn in Tabel 4 gepresenteerd. Voor getrapte belasting 5 is in eerste instantie, net als voor getrapte belastingen 1-4, gebruik gemaakt van een lineair oplopend tarief met een basistarief van €18,00 per hectoliter en een stapgrootte van €1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter (zie onderschrift Tabel 2 van het rapport).

Tabel 4 Effecten van de verschillende interventies in het basisscenario in 2025.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters*	Verkoopvolume in miljoenen kilogrammen suiker*	Belastingopbrengsten in miljoenen euro's*
Hoog tarief (€26,13/hectoliter)	2525,124	129,010	659,815
Getrapte belasting 5	2248,769	109,151	785,858

* Exclusief zuivel- en sojadranken.

Om de belastingopbrengsten van getrapte belasting 5 vergelijkbaar te maken met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025 (660 miljoen euro), zijn de tarieven van de getrapte belasting 5 verlaagd. Dit kan op verschillende manieren. In de berekeningen is ervoor gekozen om het basistarief van €18,00 per hectoliter te verlagen naar €11,50 per hectoliter (zie Tabel 5). De stapgrootte behorend bij het lineair oplopende tarief, namelijk €1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter, is niet aangepast. Er is geen rekening meer gehouden met het uitgangspunt dat tarieven voor dranken boven de 4 gram suiker per 100 milliliter hoger moeten zijn dan €26,13 per hectoliter. De effecten van getrapte belasting 5 met verlaagde tarieven op het verkoopvolume van alcoholvrije dranken, op de hoeveelheid verkocht suiker, en op de belastingopbrengsten in het basisscenario zijn in Tabel 6 gepresenteerd.

Tabel 5 Overzicht van verlaagde tarieven voor getrapte verbruiksbelasting 5.

Interventies	Staffels (gram suiker per 100 milliliter)	Tarieven – lineair oplopend (euro per hectoliter; basistarief €11,50)*
Getrapte belasting 5	0-1 >1-4 >4-7,5 >7,5-10 >10	€12,25 €18,25 €28,00 €37,00 €48,25

* Het basistarief is verhoogd met 1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter.

Tabel 6 Effecten van getrapte verbruiksbelasting 5 met verlaagde tarieven in het basisscenario in 2025.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters*	Verkoopvolume in miljoenen kilogrammen suiker*	Belasting-opbrengsten in miljoenen euro's*
Getrapte belasting 5	2331,649	112,924	661,970

* Exclusief zuivel- en sojadranken.

3. Het bepalen van mogelijke tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 als zuivel- en sojadranken worden belast in de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.

In deze wijziging worden zuivel- en sojadranken belast in de verbruiksbelasting. Hiervoor zijn (deels) andere aannames gedaan voor de parameters dan in het basisscenario (zie Scenario C in paragraaf 2.2.4 van het rapport). Om de belastingopbrengsten van de getrapte belasting 5 vergelijkbaar te houden met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025 in het basisscenario (660 miljoen euro), kan het basistarief worden verlaagd naar €4,50 per hectoliter (zie Tabel 7). De effecten van het hoge tarief en getrapte belasting 5 mét zuivel- en sojadranken op het verkoopvolume van alcoholvrije dranken (inclusief zuivel- en sojadranken), op de hoeveelheid verkocht suiker, en op de belastingopbrengsten zijn in Tabel 8 gepresenteerd.

Tabel 7 Overzicht van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 mét zuivel- en sojadranken.

Interventies	Staffels (gram suiker per 100 milliliter)	Tarieven – lineair oplopend (euro per hectoliter; basistarief €4,50)*
Getrapte belasting 5	0-1 >1-4 >4-7,5 >7,5-10 >10	€5,25 €11,25 €21,00 €30,00 €41,25

* Het basistarief is verhoogd met 1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter.

Tabel 8 Effecten van getrapte verbruiksbelasting 5 mét zuivel- en sojadranken in 2025.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters*	Verkoopvolume in miljoenen kilogrammen suiker*	Belasting-opbrengsten in miljoenen euro's*
Hoog tarief (€26,13/hectoliter)	3302,731	162,179	€863,004
Getrapte belasting 5	3134,310	145,832	€667,692

* Inclusief zuivel- en sojadranken.

4. Het bepalen van mogelijke tarieven behorend bij de getrapte verbruiksbelasting 5 als zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter worden belast in de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.

In deze wijziging worden zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter belast in de verbruiksbelasting. Hiervoor zijn (deels) andere aannames gedaan voor de parameters dan in het basisscenario (zie Scenario D in paragraaf 2.2.4 van het rapport). Om de belastingopbrengsten van getrapte belasting 5 vergelijkbaar te houden met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025 in het basisscenario (660 miljoen euro), kan het basistarief worden verlaagd naar €10,00 per hectoliter (zie Tabel 9). De effecten van het hoge tarief en getrapte belasting 5 mét zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter op het verkoopvolume van alcoholvrije dranken (inclusief zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter), op de hoeveelheid verkocht suiker, en op de belastingopbrengsten zijn in Tabel 10 gepresenteerd.

Tabel 9 Overzicht van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 mét zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter.

Interventies	Staffels (gram suiker per 100 milliliter)	Tarieven – lineair oplopend (euro per hectoliter; basistarief €10,00)*
Getrapte belasting 5	0-1	€10,75
	>1-4	€16,75
	>4-7,5	€26,50
	>7,5-10	€35,50
	>10	€46,75

* Het basistarief is verhoogd met 1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter.

Tabel 10 Effecten van getrapte verbruiksbelasting 5 mét zuivel- en sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 milliliter in 2025.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters*	Verkoopvolume in miljoenen kilogrammen suiker*	Belastingopbrengsten in miljoenen euro's*
Hoog tarief (€26,13/hectoliter)	3394,185	165,178	686,893
Getrapte belasting 5	3151,160	145,147	661,225

* Inclusief zuivel- en sojadranken.

5. Het bepalen van mogelijke tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 als vruchten- en groentesap niet worden belast in de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.

In deze wijziging worden vruchten- en groentesap niet belast in de verbruiksbelasting. Net als in het basisscenario worden ook zuivel- en sojadranken niet belast. Om de belastingopbrengsten van getrapte belasting 5 vergelijkbaar te houden met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025 in het basisscenario (660 miljoen euro), kan het basistarief worden verhoogd naar €16,00 per hectoliter (zie Tabel 11). De

effecten van het hoge tarief en getrapte belasting 5 zonder vruchten- en groentesap op het verkoopvolume van alcoholvrije dranken (exclusief vruchten- en groentesap en zuivel- en sojadranken), op de hoeveelheid verkocht suiker, en op de belastingopbrengsten zijn in Tabel 12 gepresenteerd.

Tabel 11 Overzicht van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 zonder vruchten- en groentesap.

Interventies	Staffels (gram suiker per 100 milliliter)	Tarieven – lineair oplopend (euro per hectoliter; basistarief €16,00)*
Getrapte belasting 5	0-1	€16,75
	>1-4	€22,75
	>4-7,5	€32,50
	>7,5-10	€41,50
	>10	€52,75

* Het basistarief is verhoogd met 1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter.

Tabel 12 Effecten van getrapte verbruiksbelasting 5 zonder vruchten- en groentesap in 2025.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters*	Verkoopvolume in miljoenen kilogrammen suiker*	Belastingopbrengsten in miljoenen euro's*
Hoog tarief (€26,13/hectoliter)	2302,030	118,246	€601,521
Getrapte belasting 5	2077,285	100,789	€664,318

* Exclusief vruchten- en groentesap en zuivel- en sojadranken.

6. Het bepalen van mogelijke tarieven behorend bij de getrapte verbruiksbelasting 5 als vruchten- en groentesap wordt belast met het tarief van de laagste staffel (0-1 gram suiker per 100 milliliter) van de verbruiksbelasting, waarbij de belastingopbrengsten van deze belasting vergelijkbaar zijn met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025.

In deze wijziging worden vruchten- en groentesap belast met het tarief van de laagste staffel (0-1 gram suiker per 100 milliliter) van de verbruiksbelasting. Net als in het basisscenario worden zuivel- en sojadranken niet belast. Om de belastingopbrengsten van getrapte belasting 5 vergelijkbaar te houden met de belastingopbrengsten van het hoge tarief in 2025 in het basisscenario (660 miljoen euro), kan het basistarief worden verhoogd naar €13,50 per hectoliter (zie Tabel 13). De effecten van het hoge tarief en getrapte belasting 5 met vruchten- en groentesap belast met het tarief van de laagste staffel op het verkoopvolume van alcoholvrije dranken, op de hoeveelheid verkocht suiker, en op de belastingopbrengsten zijn in Tabel 14 gepresenteerd.

Tabel 13 Overzicht van tarieven behorend bij getrapte verbruiksbelasting 5 met vruchten- en groentesap belast met het tarief van de laagste staffel.

Interventies	Staffels (gram suiker per 100 milliliter)	Tarieven – lineair oplopend (euro per hectoliter; basistarief €13,50)*
Getrapte belasting 5	0-1	€14,25
	>1-4	€20,25
	>4-7,5	€30,00
	>7,5-10	€39,00
	>10	€50,25

* Het basistarief is verhoogd met 1,50 euro per hectoliter per 0,5 gram suiker per 100 milliliter.

Tabel 14 Effecten van getrapte verbruiksbelasting 5 met vruchten- en groentesap belast met het tarief van de laagste staffel in 2025.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters*	Verkoopvolume in miljoenen kilogrammen suiker*	Belasting-opbrengsten in miljoenen euro's*
Hoog tarief (€26,13/hectoliter)	2525,124	129,010	€659,815
Getrapte belasting 5	2323,327	112,588	€664,558

* Exclusief zuivel- en sojadranken.